

Мининник А. В.,

здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка,

Науковий керівник: доц. Павленко Ю. Г.,

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

АПЛІКАЦІЙНІ РОБОТИ З ПРИРОДНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У системі початкового навчання трудова діяльність один із найважливіших чинників розвитку дитини: морального, розумового, фізичного, естетичного, творчого тощо. Аплікаційні роботи з природного матеріалу молодші школярі виконують переважно на уроках інтегрованого курсу «Технології» від самого початку навчання в школі.

Питання методики навчання учнів початкових класів виготовляти аплікації, у тому числі й із природного матеріалу, входить у коло наукових пошуків таких українських вчених: І. Веримійчик, Г. Перевертень, В. Мельник, І. Міщенко, Л. Роговська, В. Тименко, С. Трач та ін.

Аплікаційна діяльність сприяє розвитку в учнів таких особистісних якостей як уважність, терпіння, допитливість та ін. У ній є новизна, творчі пошуки, можливості досягнення більш досконалих результатів. Процес перетворення природного матеріалу у виріб містить у собі чималі ресурси для «занурення» дітей у світ рідної природи, пізнання її різних сторін і водночас, – виховання дбайливого ставлення до неї та формування трудових навичок.

Створення аплікацій з природного матеріалу набувають «екологічного звучання» і покликані формувати в учнів нове, відповідальне ставлення до

природи. Л. Оришеч слушно зауважує, що виконання аплікаційних робіт сприяє виробленню у молодших школярів уміння бачити й передавати красу дійсності, її єство, формує художній смак та уміння працювати з природними матеріалами, поєднувати кольори, відтінки, складати візерунки, створювати вироби тощо [2].

Робота над виробами-аплікаціями з природного матеріалу вимагає від дитини точних дій й, відповідно, розвивається гнучкість пальців, дрібна моторика, вдосконалюється координація рухів, з'являється узгодженість у роботі зору та рухових діях рук. Безумовно, розвивається фантазія.

Технологія виконання аплікації з природного матеріалу молодшими школярами передбачає такі етапи роботи:

- підготовка матеріалу, його вибір;
- вигадування сюжету аплікації;
- створення ескізу роботи;
- вибір обладнання, інструментів, допоміжних матеріалів;
- техніка виконання виробу різними способами [1].

Тематика аплікаційних робіт дуже різноманітна, це: квіти, тварини, овочі, казкові герої, пейзажі, абстракції та ін. У процесі творчості молодші школярі можуть відчувати себе чарівниками, які здійснюють магічні перетворення буденних речей на цікаві казкові сюжети.

Слід зазначити, що в аплікаційних роботах використовують різноманітні природні матеріали, кожен із яких має свої властивості, специфіку заготівлі та зберігання. Природний матеріал для уроку потрібно підготувати заздалегідь, розсортувати за видами й зберігати в папках або коробках.

Цінними матеріалами при створенні аплікацій є: засушені листя, квіти й насіння рослин, кора дерев, соломка (стебла злакових рослин), пір'я, пісок, мушлі та ін.

Розглянемо деякі види природного матеріалу рослинного, тваринного та морського походження, що найчастіше використовується для творчо-декоративної діяльності учнів початкових класів:

Листя і квіти дерев, кущів, чагарників і трав. Вони надзвичайно різноманітні за кольором і формою, тому виявляються незамінними для виготовлення яскравих і цікавих за конфігурацією аплікацій: сюжетних, абстрактних, орнаментальних та ін.

Хвоя. Завдяки цьому матеріалу виходить добра імітація голок їжака, лапок павука, кігтиків кішки, вусиків метелика, спіднички для ляльки тощо.

Насіння. Насіння різноманітних рослин (кавуна, дині, соняшнику, декоративних квітів тощо) є незамінним матеріалом для очей тварин і інших персонажів.

Горіхи (волоські, лісові, земляні, кедрові, фісташки) і жолуді. При виготовленні аплікацій, як правило, з горіхів використовують шкаралупу, а з жолудів – плодів дуба різної форми і величини – «шляпки». У результаті – аплікація набуває незвичайного об'ємного вигляду.

Кора дерев. Цікавий матеріал, окремі фрагменти якого можуть нагадувати постаті тварин і інших персонажів або частини їх тіла.

Пташине пір'я. Буває різних розмірів, кольорів і відтінків. Перед роботою пір'я промивають, сушать, і розчісують. В аплікаціях використовують для надання композиційних акцентів.

Мушлі (ракушки). На берегах ставків, річок, озер та морів можна знайти зовнішнє захисне скелетне утворення молюсків і деяких інших безхребетних оригінальної форми. Мушлі цікаві дітям і з задоволенням використовуються ними в об'ємних аплікаціях. Після збору вони обов'язково ретельно миються й висушуються.

Отже, аплікаційні роботи з природного матеріалу є потужним засобом усебічного розвитку дитини, її образного бачення світу і спостережливості,

формування соціально активної, творчої особистості, у якій активно формується еколого-естетична компетентність.

Список використаних джерел

1. Аплікації із природних матеріалів. *Сайт Google*. 2022. URL: <https://sites.google.com/site/aplikaciieizprirod/>
2. Оришеч Л. Створення предметних аплікацій із паперу та природного матеріалу на уроках «Трудового навчання». *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/referat-na-temu-stvorennya-predmetnih-aplikaciy-iz-paperu-ta-prirodnogo-materialu-na-urokah-trudovogo-navchannya-170734.html>.

Мірошніченко Т.В.,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

Пономаренко В. І.,

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» Полтавського
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

«ПЕДАГОГІКА ЩАСТЯ» ЯК ФЕНОМЕН ГУМАНІСТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Сьогодні «педагогіка щастя» набуває особливої актуальності в умовах воєнних дій російських окупантів на території України, що призвело, з одного боку, до великої кількості людських жертв, руйнацій, психологічної напруги в суспільстві, з іншого боку, сприяло неймовірному об'єднанню українського народу, взаємодопомозі, укріплення сили духу в боротьбі за незалежну, квітучу Україну. На тлі поточних подій гостро постає проблема збереження ментального